

UPRAVLJANJE Z IDENTITETAMI UPORABNIKOV

Povej mi, kdo si, in spustil te bom naprej

MARKO PUST

Pojem »upravljanje identitet uporabnikov« ima v IT-industriji kar nekaj različnih interpretacij. V kontekstu z varnostjo ga povezujemo z informacijo, s katero se dokazuje istovetnost uporabnika na določeni ravni zaščite informacijskega sistema. Zgodovinsko gledano se je pojem upravljanja identitet uporabnikov začel razvijati skupaj z razvojem imenikov, kot je na primer X.500. Struktura imenika je povezovala informacije, potrebne za prijavo v informacijski sistem, skupaj z informacijami realnega sveta (ime in priimek, organizacijska enota).

Z razvojem interneta se je spreminjalo tudi upravljanje identitet uporabnikov. Informacijski sistemi so postajali vse bolj kompleksni. Število sistemov se je povečalo, s tehnološkega vidika pa so postajali tudi vedno bolj različni. Za dostop do različnih sistemov imajo uporabniki različne identitete. Večje število uporabnikov prinaša tudi več sprememb v informacijskem sistemu – ustvarjanje in spremembe prijavnih atributov, spremembe gesel in dostopnih pravic, brisanje uporabnikov na posameznem sistemu in podobno. Poleg tega pa so procedure za upravljanje uporabniških identitet praviloma nekonsistentne, implicitne, stare ali pa niti ne obstajajo. V takšnem okolju je upravljanje identitet uporabnikov izredno kompleksno in zamudno

opravilo. V informacijskem sistemu je vedno več t. i. »mrtvih duš« – uporabniških računov, za katere nihče ne ve, zakaj so tam in čemu služijo. Nihče jih tudi ne spreminja, preprosto zato, ker ni jasno, kaj bi to povzročilo.

Vse to je razlog za novo paradigmo v konceptu upravljanja identitet uporabnikov, pri čemer je identiteta skupek vseh uporabniških lastnosti na vseh informacijskih sistemih in ni zgolj samo povezava fizičnih identitet s prijavnimi atributi in postopki ter brisanje uporabnikov. Upravljanje identitet uporabnikov lahko definiramo kot skupek poslovnih procesov in podporne infrastrukture za ustvarjanje, vzdrževanje in uporabo elektronskih identitet.

Upravljanje identitet uporabnikov v heterogenih okoljih z velikim številom uporabnikov in različnimi informacijskimi sistemi je praktično nemogoče izvesti brez ustrezne namenske programske opreme. Podporna infrastruktura, ki pomaga pri upravljanju, mora podpirati različne funkcionalnosti. Podatki o uporabniških računih niso vedno na enem mestu, zato je ena ključnih stvari vzpostavitev centralnega imenika uporabnikov in sinhronizacija različnih uporabniških repozitorijev. Tudi usklajevanje (reconciliation) je ena pomembnejših lastnosti sistemov za obvladovanje identitet uporabnikov. Način, kako bomo izvedli uskladitev, je definiran s pravili in delovnim tokom znotraj sistema za oskrbovanje. Sistem za oskrbovanje uporabniških

računov (provisioning) je ena pomembnejših lastnosti tovrstnih sistemov. Sistema enkratne prijave v ožjem smislu ne moremo šteti kot del sistema za upravljanje identitet uporabnikov, v praksi pa se izkaže, da jih je smiselno obravnavati skupaj.

Že v uvodu smo omenili, da se upravljanje identitet uporabnikov ne dotika samo tehnološkega dela informatike, temveč seže tudi na procesno in poslovno raven celotne organizacije. Ko se pogovarjamo o uvedbi sistema za upravljanje identitet uporabnikov, se bomo morali slej ko prej spoprijeti z vprašanji, kot so, kdo so moji uporabniki, kakšne so njihova vloga in pravice, kdo jim to odobri in podobno. Pri procesnem vidiku upravljanja identitet uporabnikov moramo ravnati pragmatično. Praktično nemogoče je, da bomo določili vse vloge in pravice ter vse procese zajeli v postopke odobritve. Končni cilj mora biti rešitev, ki bo zadovoljila večino uporabniških zahtev. Preostale zahteve, ki so izjeme, rešujemo posamezno, in sicer tako, da ne vplivajo na vpeljane postopke. Obstaja še en velik motivator za uvedbo sistema za upravljanje identitet – zahteva po skladnosti informacijskega sistema z industrijskimi standardi ali zakonskimi regulativami.

Postavitev sistema za obvladovanje identitet uporabnikov je vsekakor projekt, ki optimizira stroške in poslovanje ter izboljšuje stopnjo varnosti. Danes se takšnega projekta lotevajo drzni, jutri bo to ena izmed stvari, brez katerih ne bo šlo.

MARKO PUST, S&T Slovenija

